

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-20>

УДК 657.1:658.8:004.4

ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ

DOCUMENTARY SUPPORT FOR ACCOUNTING OF MARKETING ACTIVITIES IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION OF AGRIBUSINESS ENTERPRISES

Литвиненко Володимир Сергійович

кандидат економічних наук, доцент,

Національний університет біоресурсів та природокористування України

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6495-0537>**Кривошей Олександр Вячеславович**

здобувач PhD,

Національний університет біоресурсів та природокористування України

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-5828-1388>**Lytvynenko Volodymyr, Kryvoshei Oleksandr**

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

У роботі досліджено особливості документального забезпечення маркетингової діяльності в умовах цифрової трансформації підприємств агробізнесу. Розглянуто проблеми, пов'язані із залежністю від паперових носіїв. Метою статті є дослідження сучасного стану та пошук шляхів удосконалення організації документального забезпечення маркетингової діяльності в умовах цифровізації обліку та звітності. Установлено, що відсутність уніфікації форм документів створює бар'єри для сумісності облікових систем. Наголошено на доцільності запровадження єдиних стандартів цифрового документообігу, включно з безпечним зберіганням даних. Проаналізовано потенціал інструментів штучного інтелекту щодо інтеграції автоматизації документообігу у системах обліку. Визначено, що цифровізація документообігу змінює функціональну роль бухгалтера та забезпечує передумови для дистанційного контролю.

Ключові слова: облік, маркетингова діяльність, агробізнес, управління підприємством, витрати, аналітичне забезпечення, цифровізація, електронний документообіг, інформаційні технології, штучний інтелект.

This paper explores the challenges and prospects of documentary support for marketing activities in the context of the digital transformation of agribusiness enterprises. Many agribusinesses still rely on paper-based documentation, which slows down the automation of business processes and complicates the introduction of modern analytical procedures and artificial intelligence tools into the practice of accounting and control. This study highlights the possibilities of using electronic document management in marketing to enhance the productivity of accounting staff to automate the creation, processing and storage of primary documents used in marketing at agricultural firms. The purpose of the article is to study the status and to find ways to improve the organization of documentary support for marketing activities of agricultural enterprises in the context of the digitalization of accounting and reporting. It was established that the lack of unification of document forms, and the list of requisites creates barriers to the compatibility of accounting systems, complicating the automated processing of accounting data. To overcome these challenges, the paper proposes for adopting common standards for digital documentation, including secure storage in certified cloud platforms. Beyond internal inefficiencies, external risks such as, such as wartime disruptions or cyberattacks, can affect the continuity and security of digital systems. Building resilience through regular data backups and protected infrastructure is presented as a strategic priority for agribusinesses. The potential of artificial intelligence tools for automatic filling, classification and integration of documents into accounting systems is analyzed. However, the success of such innovations depends heavily on people. The study stresses the need to strengthen the digital skills of accounting and marketing staff to make the most of these technologies. Incorporating digital training into overall business strategy can help enterprises better adapt to change. The

analysis reveals that digitalization of document flow changes the functional role of an accountant – turning them from a document processor into an analyst and digital auditor. It also opens the door to more effective remote oversight by regulators.

Keywords: accounting, marketing activities, agribusiness, enterprise management, costs, analytical support, digitalization, electronic document management, information technology, artificial intelligence.

Постановка проблеми. Незважаючи на глобальну тенденцію до цифровізації економіки, традиційний документообіг з елементами електронного, основою якого є паперові носії, залишається суттєвою складовою облікових процесів у маркетинговій діяльності аграрних підприємств України.

Попри тривале домінування паперового документообігу, в Україні наразі спостерігається стійка тенденція до впровадження електронного документообігу (ЕДО). Його розвиток спрямований на підвищення прозорості облікових даних, прискорення ухвалення управлінських рішень, мінімізацію впливу людського фактору та забезпечення віддаленого доступу до даних первинних документів.

Водночас, впровадження пов'язане з низкою викликів. До основних варто віднести значні фінансові витрати на придбання та налаштування програмного забезпечення, навчання персоналу, забезпечення кіберзахисту, а також технічні вимоги до робочих місць. Обмежений кадровий потенціал для підтримки таких рішень є додатковим бар'єром, особливо для малих і середніх агропідприємств. Стримуючими факторами також є нерівномірний розвиток цифрової інфраструктури в регіонах, а також відсутність уніфікованих підходів до обліку маркетингової діяльності у цифровому середовищі.

Проте, подальші етапи цифрової трансформації створюють нові можливості. Зокрема, інтеграція ЕДО з бухгалтерськими платформами, автоматизація обліку маркетингових витрат, зокрема, шляхом застосування програмного забезпечення з інтеграцією штучного інтелекту, та застосування аналітичних панелей у реальному часі здатні істотно підвищити ефективність управління маркетинговою діяльністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Цифрова трансформація бізнесу передбачає технологічне оновлення облікових процесів та глибоке переосмислення ролі інформаційних потоків у формуванні конкурентних переваг підприємства. Цифровізація розглядається як системне явище, що охоплює зміну господарських відносин, трансформацію людського капіталу та оновлення інформаційної інфраструктури підприємств [14, с. 188].

Ефективна організація документування господарських операцій сприяє формуванню цілісної інформаційної системи для обґрунтування управлінських рішень. Уніфікований поділ витрат маркетингової діяльності дозволяє точніше контролювати виконання маркетингової стратегії [12, с. 127].

Підприємства агробізнесу стикаються з необхідністю переходу від традиційного документообігу з елементами електронного до інтегрованих електронних систем. У контексті цифрової трансформації документообігу та стрімкого зростання обсягів даних, у бізнес-процесах зростає потреба у поступовому переході до автоматизованого документообігу. Це зумовлює зростання потреб у збереженні та незмінності критично важливої облікової інформації, актуалізує потребу у впровадженні новітніх цифрових технологій.

Однією з технологій, здатних підвищити довіру до цифрових даних у сфері маркетингової діяльності, є блокчейн. Його застосування на підприємствах агробізнесу може ефективно доповнити хмарні рішення та облікові платформи. Ця технологія забезпечить захист даних і їх незмінність у процесі взаємодії з контрагентами. Зокрема, блокчейн доцільно використовувати для фіксації договірної інформації про рекламні кампанії, маркетингові бюджети, результати взаємодії з підрядниками та постачальниками медіапослуг. Він дає змогу створювати децентралізовану базу, у якій кожна господарська операція зафіксована у вигляді блоку з хеш-сумою, що унеможливорює несанкціоновані зміни або підробки. Це підвищує достовірність облікових даних і забезпечує прозорість звітності для внутрішнього аналізу, аудиту та взаємодії з контролюючими органами [10, с. 95].

У сучасних умовах трансформації економіки та активного поширення цифрових технологій документальне забезпечення маркетингової діяльності не може розглядатися ізольовано від загальної цифровізації бізнес-процесів.

На думку Карпенко О.В., Карпенко В.Д. та Плікус І.Й.: «Цифровізація є чинником стійкого розвитку бізнесу, що формує нову соціально-економічну парадигму, в якій змінюється тех-

нічна інфраструктура підприємств та модель господарювання. Перехід від автоматизації й інформатизації до цифровізації включає використання хмарних платформ, мобільних додатків, аналітики великих даних і цифрових каналів взаємодії з клієнтами». [6, с. 178].

У процесі цифровізації документального забезпечення маркетингової діяльності агропідприємств значний вплив має уся інфраструктура інформаційних продуктів, включаючи засоби зберігання, обробки та доступу до облікових даних. У цьому контексті особливе значення має використання хмарних технологій, що дозволяють забезпечувати мобільний, безпечний і високопродуктивний обліковий простір.

Згідно з твердженнями Тенюх З.І. та Пелех У.В., у світі активно впроваджується концепція хмарної бухгалтерії, що передбачає переведення даних у цифровий формат. Дослідники відзначають основні етапи цифровізації бухгалтерського обліку, які базуються на оцифруванні документів та створенні цілісної цифрової облікової системи. Це відкриває можливості для віддаленого контролю витрат маркетингової діяльності та оперативного доступу до звітності в інтегрованих інформаційних системах [13, с. 401].

Як вважає Кобець Д., цифровізація обліку оптимізує зберігання й обробку даних, створюючи умови для автоматизованого формування звітності. При цьому знижуються ризики неточностей та залежність від людського чинника. Цифрові платформи з використанням хмарних сервісів і штучного інтелекту дозволяють підприємствам дистанційно фіксувати маркетингові операції і швидко адаптуватися до змін ринкового середовища, що безпосередньо впливає на конкурентоспроможність агробізнесу [7, с. 44].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових праць, і присвячених документальному забезпеченню записів у бухгалтерському обліку та його цифровізації, проблематика впровадження комплексного електронного документообігу залишається недостатньо дослідженою. Зокрема, обмежено розкрито специфіку документального забезпечення маркетингової діяльності аграрних підприємств в умовах цифрової трансформації облікових процесів. Це ускладнює формування ефективної методичної бази для автоматичної фіксації, обробки та аналізу господарських операцій маркетингової діяльності підприємств агробізнесу.

Недостатньо висвітлена також проблема інтеграції електронного документообігу з обліковими платформами, що базуються на різних технічних і нормативних підходах. Це затримує розвиток автоматизації облікових процедур. Мало розглянуто потенціал використання інструментів штучного інтелекту в обробці маркетингових первинних документів, включаючи їх автоматичне заповнення, класифікацію документів та їх інтеграцію у цифрові облікові системи. Важливою залишається проблема кадрових, технічних та організаційних бар'єрів, які стримують цифрову трансформацію обліку маркетингової діяльності в агробізнесі.

Формування цілей статті. Метою статті є дослідження сучасного стану та пошук шляхів удосконалення організації документального забезпечення маркетингової діяльності аграрних підприємств в умовах цифровізації обліку та звітності. Відповідно до поставленої мети дослідження воно охоплюватиме аналіз практичного застосування сучасних цифрових технологій електронного документообігу в обліку та формуванні звітності маркетингової діяльності, що дозволить визначити їх вплив на ефективність управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу дослідження. У діяльності агропідприємств, особливо за умов економічної нестабільності, велике значення має якісно організований документообіг. Чітко оформлені первинні документи є основою для правильного розуміння ситуації на підприємстві. Якщо на цьому етапі виникають затримки чи помилки, це може викривити фінансову звітність і призвести до хибних управлінських рішень. Ризики такого характеру особливо підвищені у період з перебоями в постачанні чи зміною в попиті, які посилюються в умовах воєнного стану. Коли ж у системі є надійна фіксація витрат, зобов'язань і результатів маркетингових дій, це дозволяє оперативно реагувати на виклики та уникати необґрунтованих витрат [11, с. 105].

Цифровізація електронного документообігу маркетингової діяльності окрім технічного оновлення, охоплює трансформацію всієї системи управління бізнесом шляхом впровадження інформаційно-комунікаційних технологій. У сфері державного управління, автоматизація документообігу сприяє прозорості, швидкості та зменшенню транзакційних витрат у взаємодії з контролюючими органами, що прямо впливає на якість облікових рішень і стратегії звітності [1, с. 42].

Первинні документи є першоджерелами інформації, які підтверджують реальність та обґрунтованість витрат на маркетингові заходи. З позиції економічної теорії їх можна розглядати як інструменти зменшення асиметрії інформації, що формується між різними ланками зацікавлених сторін.

Цифровізація бізнес-процесів в Україні поступово посилюється. Згідно із даними Держстату, незважаючи на воєнний стан, у 2023 році відсоток підприємств, які використовують фіксований Інтернет, зріс до 80,8%. Цей показник відображає рівень розвитку технічної бази для цифрової трансформації обліково-управлінських процесів, включаючи електронний документообіг. Попри це, рівень використання спеціалізованих програмних рішень для управління підприємством залишається відносно невисоким. Зокрема, у 2022 році CRM-системи впроваджено лише у 3% підприємств, ERP-системи – у 5,9%, а інструменти штучного інтелекту – в 5,4%. Аналітичні та автоматизовані системи не стали повноцінною частиною бізнес-процесів у більшості компаній, зокрема й у сфері обліку маркетингової діяльності [15].

Законодавча база України, зокрема Закони «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронні довірчі послуги», сформували основу для імплементації електронних документів, що мають рівноцінну юридичну силу з друкованими документами [4, 5].

Дослідження Костякової А. детально розглядає організаційні, правові та функціональні особливості цифровізації документообігу в Україні. Візуалізація обов'язкових реквізитів у межах інтегрованих систем документообігу має вплинути на значне підвищення ефективності міжсуб'єктної взаємодії у бізнес процесах маркетингової діяльності. Для аграрного сектору, це полегшує здійснення міжнародної торгівлі, підписання контрактів, формування товаро транспортних накладних та актів [9].

Типовими документами, що супроводжують маркетингові заходи в агробізнесі є акти виконаних робіт, кошториси, звіти та рахунки-фактури.

Договори в системі обліку маркетингової діяльності є юридичними документами для взаємодії між підприємством та контрагентами, визначаючи умови надання послуг, обсяги зобов'язань, строки виконання та фінансові умови та критерії оцінки результатів співпраці. На їх підставі формується

подальший документообіг: рахунки, акти виконаних робіт, акти звірки, платіжні доручення тощо.

Маркетингова діяльність, як комплексний процес, тісно пов'язана із логістичними функціями, є важливою в умовах цифрової трансформації підприємств. Електронний документообіг забезпечує оперативне оформлення необхідних операцій, збереження цієї облікової інформації для аналізу із визначенням уніфікованих класифікаційних ознак у відповідних документах (актах виконаних робіт, товарно-транспортних накладних) [3, с. 207].

Акти виконаних робіт підтверджують факт надання маркетингових послуг або проведення заходів. У цифровому середовищі акти стають компонентами автоматизованого документообігу, їх можна узгоджувати та затверджувати дистанційно, що значно підвищує швидкість облікових процедур.

Кошториси є плановими документами, які визначають межі допустимих витрат у рамках бюджету маркетингової кампанії та виступають базою для аналізу відхилень. Цифрові кошторисні інструменти інтегруються в системи управлінського обліку, дозволяючи проводити бюджетування в реальному часі та здійснювати сценарний аналіз для прийняття стратегічних рішень.

Звіти про маркетингову діяльність є джерелами вторинної інформації для облікових та аналітичних систем. Вони дозволяють систематизувати результати, визначити ефективність витрат, оцінити співвідношення між вкладеними ресурсами та фінансовими результатами. У цифровому форматі звіти можуть формуватися автоматично на основі метаданих первинних документів, інтегруватися у BI-системи (наприклад, Power BI, Tableau) для побудови візуалізацій та KPI-аналізу.

Рахунки-фактури є першим розрахунковим документом бухгалтерського обліку в операціях із постачальниками маркетингових послуг. У цифровому форматі вони швидше реєструються в системах обліку. Вони також можуть бути пов'язані з електронними договорами й актами в ланцюги документів, забезпечуючи наскрізний цифровий шлях для перевірки всіх етапів реєстрації маркетингових господарських операцій.

Особливої уваги потребує розмежування первинних, розпорядчих та узагальнюючих документів залежно від того, чи проводиться захід власними ресурсами підприємства, чи передається на аутсорсинг. Узгоджена сис-

тема облікових процедур дозволяє відповідати вимогам законодавчих норм та є фундаментом для стратегічного планування [2, с. 29].

В економічній сутності, автоматизація відображає еволюцію бізнесу до моделі, в якій людська діяльність зосереджується на творчих та стратегічних аспектах, а рутинні процеси делегуються технологіям. Впровадження сучасних сервісів електронного документообігу кардинально змінює механізми зберігання, передачі та обробки маркетингової, управлінської і фінансової документації на підприємствах.

Згідно досліджень, на українському ринку поширені програмні продукти з функціоналом електронного документообігу, зокрема M.E.Doc, Вчасно, Master:Документообмін, Document.Online, Deals Online, Арт-Офіс, FossDoc, FlyDoc та інші. Їх основний функціонал та особливості представлені у таблиці 1. До важливих характеристик при виборі програмного забезпечення відносяться їх функціональні можливості, інтерфейс, способи підписання документів, тарифи й сумісність із

обліковими системами, такими як SAP, ISpro та іншими. Концепція централізованої інтеграційної платформи «Птах», яка дозволяє обмін документами між різними електронними системами обліку, є перспективним напрямом розвитку цифрової інфраструктури документообігу [8, с. 40].

Функція програмного забезпечення для електронного документообігу полягає в автоматизації обміну документами між підрозділами та контрагентами. У сучасних нестабільних економічних умовах та при дії воєнного стану, з'являються питання стосовно оновлених вимог до електронних систем зберігання та обробки даних. Втрата доступу до електронних документів, їх фальсифікація або викривлення можуть мати негативні наслідки для маркетингової діяльності підприємств агробізнесу.

У зв'язку з цим, можливості збереження даних у хмарних середовищах з високим рівнем захисту набувають особливої актуальності. Забезпечення резервного копіювання, динамічне масштабування обчислювальних

Таблиця 1

Програмні продукти для цифровізації документообігу

Назва програмного продукту	Основний функціонал	Переваги в обліку маркетингової діяльності
Master: Документообмін	Комплексна організація внутрішнього документообігу підприємства	Централізоване управління маркетинговими договорами, контроль витрат на маркетингові заходи
M.E.Doc	Формування, підписання та обмін електронною звітністю та податковими документами	Інтеграція маркетингових витрат із звітністю, збереження історії маркетингових документів
Вчасно	Онлайн-підписання, надсилання та зберігання документів в хмарних сховищах.	Швидке погодження маркетингових договорів та актів, прозорість моніторингу витрат на маркетингові кампанії
Document.Online	Створення, перегляд, погодження та надсилання електронних документів, візуалізація маршруту документів, зберігання документів в хмарних сховищах.	Полегшення погодження маркетингових договорів, зручність відстеження документів
Deals Online	Мобільний електронний підпис, погодження контрактів, зовнішній документообіг	Гнучкість у погодженні документів, підписання маркетингових угод у віддаленому режимі
Арт-Офіс	Формування, підпис, перевірка е-документів, архівація, теги	Організація внутрішнього документообігу.
FossDoc	Автоматизація всіх етапів документообігу, шаблони, маршрути, вбудована пошта	Створення шаблонів для маркетингових документів, автоматизація обробки рахунків-фактур та актів

Джерело: створено авторами на основі дослідження ринку програмного забезпечення

потужностей та постійний доступ до облікової інформації незалежно від місця перебування працівників знижують сучасні ризики.

Попри широкий вибір програмних продуктів із функціоналом організації електронного документообігу для маркетингової діяльності зокрема, інтеграція електронних документів у системи бухгалтерського обліку залишається складним питанням. Суть проблеми полягає в технічних обмеженнях, які посилені фрагментованістю ринку програмного забезпечення цих напрямків. Навіть серед продуктів одного виробника існує поділ за функціональним призначенням: одна система відповідає за звітність до податкових органів, інша обслуговує внутрішній документообіг, а ще одна призначена для кадрових процесів. Через відсутність єдиного середовища інтеграції компанії стикаються з труднощами при передачі даних між цими платформами.

Як наслідок, системи мають різні формати зберігання, власні алгоритми застосування та перевірки цифрових підписів, тому невеликий обмін документами між відділами або сторонніми підрядниками стає ускладненим. Проблеми виникають через ненормалізовану та нестандартизовану розмітку протоколу обміну даними та структур звітності. Будь-які незначні зміни у форматі чи структурі даних вимагають ручної перевірки та виправлення. Крім того, деякі системи обліку не підтримують автоматичного розпізнавання метаданих, що ще більше обмежує можливості інтеграції на рівні API або веб-сервісів.

Інструменти штучного інтелекту в обліку маркетингової діяльності можуть автоматизувати рутинні завдання без помилок у реквізитах. Вони прискорюють обробку великих обсягів даних і створюють точні прогнози на основі історичних та поточних показників.

На думку аналітиків, відбудеться зростання глобального ринку інструментів штучного інтелекту в обліку з 1,56 мільярдів доларів США в 2024 році до 6,62 мільярдів доларів США до 2029. Впровадження ШІ підвищує точність та ефективність документообігу маркетингової діяльності підприємств. Шляхом автоматизації повторюваної роботи, зокрема введення даних та формування звітності, інструменти штучного інтелекту дозволяють обліковим фахівцям України переключити свою увагу на стратегічні завдання [18].

Застосування технологій оптичного розпізнавання символів (Optical Character Recognition, OCR) є одним високоперспективних напрямків цифровізації документообігу

аграрного бізнесу. З економічної точки зору, впровадження OCR-технологій відкриває нові можливості для підвищення ефективності операційних процесів шляхом автоматизації обробки значних обсягів інформації, що зазвичай вимагало значних людських ресурсів.

У вересні 2023 року компанія Intempus Realty розпочала співпрацю з Innopare для вирішення проблеми обробки великого обсягу нестандартизованих вхідних рахунків, частина з яких була написана від руки. Через значні витрати часу та високий рівень помилок, зумовлених людським фактором, було ухвалено рішення про впровадження автоматизованого рішення. Менш ніж за місяць інженери Innopare розробили та натренували клієнтську модель штучного інтелекту – IW Document Flow Recognizer: AI Service, яка забезпечує автоматичну обробку інвойсів із середньою швидкістю 10–15 секунд на документ, дозволяючи паралельно обробляти необмежену їх кількість. У результаті компанія автоматизувала обробку близько 1500 рахунків щомісяця, повністю виключивши потребу у ручному введенні. За рахунок здатності даного рішення до подальшого навчання й адаптації під інші типи документів, відкриваються перспективи для повної цифровізації фінансового документообігу. Використання даного програмного забезпечення розпочали такі відомі компанії як Leoni, Ahmad Tea, Kernel, Ciklum, Zepter, Оболонь, Synevo, MetInvest, UniCredit Bank, МАУ, Житомирський маслозавод «Рудь» та інші [19].

На нашу думку, технології OCR слід розглядати як засіб подолання інформаційної асиметрії та спосіб зниження транзакційних витрат. Автоматичне розпізнавання документів значно покращує прозорість і читабельність інформації для ефективних процесів прийняття рішень. Технології OCR інтегруються в сучасні аналітичні платформи та системи управління бізнес-процесами. Це надає нові можливості глибокого аналітичного дослідження та навіть можливості стратегічного маркетингового планування. У результаті підприємства агробізнесу швидше реагують на зміни ринку на основі точних, своєчасних і об'єктивних даних.

Компанія Connox, провідний європейський онлайн-магазин дизайнерських меблів і декору, впровадила рішення DocuWare IDP для автоматизації обробки документів у закупівельному процесі. Це дозволило значно скоротити час виконання задач (з 30 хвилин

до кількох хвилин), підвищити точність і узгодженість обробки документів, зменшити кількість помилок та оптимізувати весь робочий процес. Впровадження стало стратегічним кроком до підвищення ефективності документообігу маркетингової діяльності [17].

Одна з найбільших будівельних компаній у Європі з приблизно 75 000 співробітників використовує Automation Anywhere для автоматизації робочого процесу. Це допомогло їм запустити 100 000 документів і автоматизувати 40 процесів, що призвело до підвищення продуктивності на 75%; обробка даних була збільшена втричі, а час, необхідний для обробки, скоротився на 78%. Завдяки автоматизації рівень точності піднявся до 100%, і це також зробило делегування завдань між співробітниками набагато ефективнішим, що, у свою чергу, звільнило їх від повсякденних завдань [16].

Порівняння функціоналу програмних продуктів з інтегрованими елементами штучного інтелекту для автоматизації документообігу зроблено у таблиці 2.

Висновки. Повільне впровадження комплексних систем електронного документообігу стримує оптимізацію бізнес-процесів маркетингової діяльності та ізолює від сучасних аналітичних інструментів і цифрових сервісів.

Впровадження електронного документообігу дозволяє істотно зменшити затрати праці бухгалтерів при рутинній діяльності з оформлення первинних документів та їх обробки. Завдяки застосуванню ЕДО принаймні вдвічі зменшуються витрати часу на створення документів, адже при оформленні схожих документів між різними контрагентами, велика частина роботи автоматизується.

Попри широке впровадження електронного документообігу в агросекторі, його ефективність у воєнних умовах залежить не лише від автоматизації, а й від стійкості до зовнішніх загроз. Для підвищення надійності облікових процесів доцільно ініціювати уніфікацію вимог до електронного зберігання документів, включно з використанням сертифікованих хмарних сервісів, стандартів інформаційної безпеки та обов'язковим резервуванням даних у незалежних дата-центрах.

Недостатня уніфікація форм первинних та електронних документів і їх реквізитів створює значні бар'єри для сумісності між обліковими системами, навіть при роботі з однотипними господарськими операціями. Різниця у структурі, назвах полів або форматах збереження ускладнює автоматизоване зчитування та обробку документів, спричиняючи необхідність ручного втручання. Запровадження єдиного стандарту розмітки, уніфікованих найменувань реквізитів і типових форматів документів дозволить усунути фрагментарність та забезпечить сумісність між платформами, незалежно від виробника програмного забезпечення. Супутньою перевагою уніфікації та стандартизації може бути здешевлення розробки додаткового функціоналу з автоматичного розпізнавання документів з використанням інструментів штучного інтелекту.

Використання інструментів штучного інтелекту для автоматичного заповнення, класифікації та обробки первинних документів здатне суттєво зменшити навантаження на бухгалтерів і скоротити витрати підприємств агробізнесу. Проте на сьогодні більшість програмних рішень для ЕДО та бізнес-управління поки не інтегрують ці технології на належному рівні. Доцільним є стимулювання розробників

Таблиця 2

**Програмні продукти з інтегрованими елементами штучного інтелекту
для автоматизації документообігу**

Назва програмного продукту	Основний функціонал	Переваги в обліку маркетингової діяльності
IW Paper2Data.AI	AI-сервіс для розпізнавання, класифікації та структурування різних форматів документів	Автоматизація обробки архівів маркетингових документів, зменшення витрат на ручну обробку
DocuWare IDP	Індексація, маршрутизація та обробка	Класифікація маркетингових документів, аналітика витрат
Automation Anywhere	RPA-платформа з AI/ML для роботи з документами	Контроль витрат з маркетингових джерел, автоматизований збір даних
IBM Cloud Pak for Business	Комплексна платформа з AI для управління бізнес-процесами	Аналітика маркетингових витрат, контроль рекламних бюджетів

Джерело: створено авторами на основі дослідження ринку програмного забезпечення

до впровадження ШІ-модулів у типові облікові платформи, зокрема через функціонал для навчання моделей на внутрішніх інформаційних базах підприємств агробізнесу.

Процес цифровізації бізнес процесів бухгалтерського обліку шляхом впровадження електронного документообігу та інструментів штучного інтелекту не покликаний замінити бухгалтера, а має вплинути на еволюцію його ролі, зменшити відсоток первинних процедур,

які він виконує особисто та розширити його роль з виконавця до аналітика, контролера та аудитора цифрових процесів.

Ці процеси підвищують прозорість облікових даних і створюють умови для ефективного дистанційного контролю з боку державних органів, зокрема в межах камеральних перевірок, що знижує адміністративне навантаження як на підприємства, так і на регуляторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Васиньова Н.С. Автоматизація документообігу як один зі складників процесу діджиталізації публічного управління в Україні. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2020. № 4. С. 39–44.
2. Верзілова Г.Р. Методичні аспекти документування операцій маркетингової діяльності. *Облік і фінанси*. 2020. № 1(87). С. 28–35.
3. Грицишин А. Облік збутової діяльності в умовах розмежування логістичних і маркетингових процесів. *Вісник економіки*. 2020. № 1. С. 200–212.
4. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення: 30.06.2025)
5. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22.05.2003 р. № 852-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/852-15#Text> (дата звернення: 30.06.2025)
6. Карпенко О.В., Карпенко В.Д., Плікус І.Й. Цифровізація як чинник стійкого розвитку бізнесу. У: Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій: монографія. Полтава : ПУЕТ, 2021. С. 170–183.
7. Кобець Д. Діджиталізація бухгалтерського обліку в контексті забезпечення конкурентоспроможності бізнесу. *Галицький економічний вісник*. 2023. Т. 84. № 4. С. 38–47.
8. Корольок Т.М., Рапа Н.В. Діджиталізація документообігу на підприємстві: особливості сервісного забезпечення. *Галицький економічний вісник*. 2022. Т. 75. № 2. С. 37–45.
9. Костякова А. Діджиталізація документообігу. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26.
10. Кулинич М.Б., Матвійчук І.О., Сафарова А.Т., Герасименко Т.О. Діджиталізація обліку, аналізу та оподаткування в системі управління підприємством. *Економічний дискурс*. 2021. № 64. С. 91–97.
11. Литвиненко В.С., Гуренко Т.О., Дерев'янка С.І., Бурдим Ю.М. Інвентаризація активів і зобов'язань як інструмент відновлення обліку в сільськогосподарських підприємствах в умовах воєнного стану. *Економіка та управління бізнесом*. 2023. Т. 15. № 1. С. 92–109.
12. Лукан О.М. Документування обліку витрат маркетингової діяльності. *Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка*. 2015. № 750. С. 125–129.
13. Тенюх З.І., Пелех У.В. Діджиталізація бухгалтерського обліку в Україні: стан та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. 2022. № 41. С. 397–402.
14. Трушлякова А.Б. Розвиток діджиталізації в Україні: фактори впливу, переваги та виклики сьогодення. *Інфраструктура ринку*. 2018. № 4(7). С. 186–191.
15. Державна служба статистики України. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах. URL: <https://stat.gov.ua/uk/datasets/vykorystannya-informatsiyno-komunikatsiynykh-tekhnologiy-na-pidpryyemstvakh> (дата звернення: 30.06.2025)
16. Automation Anywhere. Case Study: Construction Company Boosts Productivity. Available at: https://www.automationanywhere.com/sites/default/files/internal-assets/case-study-construction-company-boosts-productivity_en.pdf (дата звернення: 30.06.2025)
17. Connnox. Connnox IDP Case Study. 2025. Available at: https://388534.fs1.hubspotusercontent-na1.net/hubfs/388534/2025/Resources/Connnox_IDP_Case_Study_2025.pdf (дата звернення: 30.06.2025)
18. Datsenko H., Kudyro O., Krupelnyska I., Maister L., Hladii I., Kopchykova I. Innovative approaches to the use of artificial intelligence in accounting, control, and analytical processes to enhance enterprise competitiveness. *Salud, Ciencia y Tecnología – Serie de Conferencias*. Vol. 3. No. 0. 2024.
19. Innoware. Implementation of IW Document Flow Recognizer AI – Intempus Realty. Available at: <https://innoware.ua/implementation-iw-document-flow-recognizer-ai-service-intempus-realty/> (дата звернення: 30.06.2025)

REFERENCES:

1. Vasin'ova N. S. (2020) Avtomatyzatsiia dokumentoobihu yak komponent protsesu tsyvrovizatsii publicnogo upravlinnia v Ukraini [Automation of document workflow as a component of the digitalization process of public administration in Ukraine]. *Publichne upravlinnia ta mytne administruvannia – Public Administration and Customs Administration*, vol. 4, pp. 39–44.
2. Verzilova H. R. (2020) Metodichni aspekty dokumentuvannia operatsii z marketynhovoї diialnosti [Methodical aspects of documenting marketing activity operations]. *Oblik i finansy – Accounting and Finance*, vol. 1(87), pp. 28–35.
3. Hrytsyshyn A. (2020) Oblik zbutovoi diialnosti za umov vydilennia lohistychnykh ta marketynhovykh protsesiv [Accounting of sales activities under the separation of logistics and marketing processes]. *Visnyk ekonomiky – Bulletin of Economics*, vol. 1, pp. 200–212.
4. Verkhovna Rada of Ukraine (2003) Zakon Ukrainy Pro elektronni dokumenty ta elektronnyi dokumentoobih [The Law of Ukraine On electronic documents and electronic document flow]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (accessed June 30, 2025).
5. Verkhovna Rada of Ukraine (2003) Zakon Ukrainy Pro elektronnyi tsyfrovyj pidpys [The Law of Ukraine On electronic digital signature]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/852-15#Text> (accessed June 30, 2025).
6. Karpenko O. V., Karpenko V. D. and Plikus I. Yi. (2021) Perspektyvy rozvytku bukhhalters'koho obliku, analizu ta audytu v umovakh innovatsiinykh informatsiinykh tekhnolohii [Prospects for the development of accounting, analysis and audit in the context of innovative information technologies]. PUET, Poltava, Ukraine.
7. Kobets D. (2023) Tsyfrovizatsiia bukhhalterskoho obliku v konteksti zabezpechennia konkurentospromozhnosti biznesu [Digitalization of accounting in the context of ensuring business competitiveness]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk – Galician Economic Bulletin*, vol. 84(4), pp. 38–47.
8. Koroliuk T. M. and Rapa N. V. (2022) Tsyfrovizatsiia dokumentoobihu na pidpriemstvi: osoblyvosti servisnogo zabezpechennia [Digitalization of document flow at the enterprise: features of service support]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk – Galician Economic Bulletin*, vol. 75(2), pp. 37–45.
9. Kostyakova A. (2021) Tsyfrovizatsiia dokumentoobihu [Digitalization of document flow]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 26.
10. Kulynych M. B., Matviichuk I. O., Safarova A. T. and Herasymenko T. O. (2021) Tsyfrovizatsiia obliku, analizu ta opodatkovannia v systemi upravlinnia pidpriemstvom [Digitalization of accounting, analysis and taxation in the enterprise management system]. *Ekonomichnyi dyskurs – Economic Discourse*, no. 64, pp. 91–97.
11. Lytvynenko V. S., Hurenko T. O., Derevianko S. I. and Burdym Yu. M. (2023) Inventaryzatsiia aktyviv i zoboviazan yak instrument vidnovlennia obliku na silskohospodarskykh pidpriemstvakh v umovakh voiennoho stanu [Inventory of assets and liabilities as a tool for restoring accounting in agricultural enterprises under martial law conditions]. *Ekonomika ta upravlinnia biznesom – Economics and Business Management*, vol. 15 (1), pp. 92–109.
12. Lukan O. M. (2015) Dokumentuvannia obliku vytrat na marketynhovu diialnist [Documentation of accounting for marketing activity expenses]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu. Ekonomika – Scientific Bulletin of Chernivtsi University. Economics*, no. 750, pp. 125–129.
13. Teniukh Z. I. and Pelekh U. V. (2022) Tsyfrovizatsiia bukhhalterskoho obliku v Ukraini: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku [Digitalization of accounting in Ukraine: current state and development prospects]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, no. 41, pp. 397–402.
14. Trushliakova A. B. (2018) Rozvytok tsyfrovizatsii v Ukraini: faktory vplyvu, perevahy ta suchasni vyklyky [Development of digitalization in Ukraine: influencing factors, advantages and current challenges]. *Infrastruktura rynku – Market Infrastructure*, no. 4 (7), pp. 186–191.
15. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2025) Vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii na pidpriemstvakh [Use of information and communication technologies in enterprises]. Available at: <https://stat.gov.ua/uk/datasets/vykorystannya-informatsiyno-komunikatsiinykh-tekhnolohiy-na-pidpriemstvakh> (accessed June 30, 2025).
16. Automation Anywhere (n.d.) Case study: Construction company boosts productivity. Available at: https://www.automationanywhere.com/sites/default/files/internal-assets/case-study-construction-company-boosts-productivity_en.pdf (accessed June 30, 2025).
17. Connnox (2025) Connnox IDP case study. Available at: https://388534.fs1.hubspotusercontent-na1.net/hubfs/388534/2025/Resources/Connnox_IDP_Case_Study_2025.pdf (accessed June 30, 2025).
18. Datsenko H., Kudyrko O., Krupelnytska I., Maister L., Hladii I. and Kopchikova I. (2024) Innovative approaches to the use of artificial intelligence in accounting, control, and analytical processes to enhance enterprise competitiveness. *Salud, Ciencia y Tecnología – Serie de Conferencias*, vol. 3(0). Available at: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=9959056> (accessed June 30, 2025).
19. Innware (n.d.) Implementation of IW Document Flow Recognizer AI – Intempus Realty. Available at: <https://innware.ua/implementation-iw-document-flow-recognizer-ai-service-intempus-realty/> (accessed June 30, 2025).